

LA MONTANYA CATALANA.

Tollens ad astra caput.

PUJADA.

Dexem la plana enrera ,
Y dins la vall, la esgrogueida fulla
Entremne trepitjant ;
Dels bachs per la vorera ,
Que l' gotellar de las terreras mulla.
Amunt anem pujant.

Las albaredas blancas ,
Lo doll de l' aygua de la font lluenta
Que al mitx de l' herba naix ;
Las conradissas tancas ,
La vinya al marge del torrent pendent ,
Ja s' veu tot allá baix.

Aquí llisars cendrosos,
Rochs devallats pe'l ronch de las tronadas,
Botant pe'ls rossegays;
Penyalars alterosos
Guaytant per las singleras esberladas
Lo fons dels xaragays.

Faigs esbrancats per terra,
Roures desarrelats que s' abalansan
A dalt dels enderrochs;
Y 'n els pichs de la serra
Las boyras que s' aplegan y s' atansan
Caragolant sos flochs.

¿ Sentiu la tremontana
Brunzir turons avall cruxint las socas ,
L' aucellada 'spargint?
¿ Veys l' escuma llunyana
Y l' esquitx del saltant sobre las rocas
Com s' enfonza bullint?

Lo caminal s' esborra;
Fins la petjada del pastor hi falta.....
La mort senya una creu.
Sols per las timbas corre
L' isart lleuger y las enclétxas salta,
Clar l' ull y ferm lo peu.

Amunt..... los machs rodolan;
De las cayradas serras desigualas
Sota 's veu l' esquenall;
Las àligas que volan
Dintre l's núbols del cel roynant sas alas
Ja s' quedan mes avall.

Sens escoltar l' oratge,
Sens tremolá 'l genoll á la vorera
Del precipici á plom,
Arribem ab coratge;
L' empitrada del front n' es la derrera.....
¡Grat sia á Deu! ja hi som.

DALT DEL CIM.

Montanya de ma patria, ¡salut! al fi respiro;
L' immens espay me volta, l' encesa llum del sol:
Las vilas y las planas als peus jayentas miro,
Del mon lliberta l' ánima mes alt exten son vol.

¿Qué sou palaus de marbre, castells de la riquesa,
Guerrers brandant las armas, vaxells que 'l mar ralleu?
Lo vel de la calitja confon vostra grandesa,
La torre mes altívola d' aquí ni sols se veu.

Aquí 'ls gemechs no s' ouhen que 'l jorn de la venjansa
Ferida per lo sceptre, axeca la ciutat;
Ni sobre del patíbul se veu la má com llansa
Al poble espés que udola lo cap d' un rey tallat.

¡O fills de las montanyas! vosaltres sou la mena
Que guarda vida y forsa per dar novella gent:
Aquí de fe purissima regala eterna vena,
Com riu que per las planas escampa dolls d' argent.

Lluytant ab l' os feréstech al fondo de sa cova,
Havent sobre 'ls abismes las crias del voltó,

Lo bras cobra delit, lo cor dona sanch nova,
Llampeig la neta vista, la galta viu color.

Vosaltres parleu clara la llengua d' exas terras
Voltant á l' ivermada la llar ab quieta pau;
Sabeu los noms dels arbres, dels camps y de las serras,
La veu que á la donzella mes tendra al pit escau.

Las mares á las fillas dexen á la memória
Las dolsas cantarellas per adormí 'ls infants:
Sabeu los vells dictats que n' ha perdut l' historia
De guerras y de monjos, de feras y gegants.

Quant al matí la fosca de l' estelada trenca
Del auba clarejanta lo raig primer de foch,
Pregau agenollantvos devant sa llum rojenca,
Per mes que de campanas no arrib' aquí lo toch.

Senzilla y vergonyosa la forta juvenesa
Anyora si s' allunya las comas de sa vall;
Acull als seus y al hoste, respecta la vellesa,
Y 'l front axuga 'l vespre cansada del treball.

Coneix lo nom del rey sentit per veu llunyana,
Jamay pujar l' escala volgué de son palau;
Menysprea l' envejada mercé; sols li demana
Que 'l blat de sas marjadas cullir li deix en pau.

Mes ¡ay! si del reyalme travessa per la valla
Cremant llochs y vilatges la gent del estranger,
Devant dels sabres nús y al raig de la metralla
Lo fill de la montanya presenta 'l pit primer.

Mireulo: dret y altívol sobre tallada penya,
La ma al trabuch, aguayta com llop al xich anyell:

Al cayre de las timbas estreba l' espardenya,
Y 'l vent sobre s' espatlla desplega 'l roig mantell.

Migrats fills de las vilas, si n' heu perdut la saba
Dels homens del Vesubi, del Etna flametjant,
D' aquells qu' ab sanch turquesa tenyiren la mar blava,
Y plors, venjansa y llágrimas portaren á Llevant;

Veniu: sentint l' oreig de neus y pedregadas,
Pujant ab greu fatiga las costas del desert,
Alé tindréu mes ample, com dalt de las colladas
Al aspre cep de vinya rebrota 'l pámpol vert.

Llansen exa disfressa que os ment enganyadora,
Obriu com montanyesos lo pit á la amistat:
La orella del espía no escolta aquí traydora;
Aquí 's pot dir ab l' ánima: ¡ Ben hajas, llibertat!

DEVALLADA.

Bell horisont ¡ adieu! selvatge serra,
Lo mon abaix me crida;
Tinch d' afrontar peregrinant la terra
Lo panteig de la vida.

Flayre boscana que l' alé 'm retornas,
Óplem l' esperit ara;
Cel esplendent que l' esperansa 'm tornas,
Déxam mirarte encara.

Gaya remor del vent á la pineda
Ressona entre la fulla;

Boyra que suras per l' ubaga freda,
Mon front cremós remulla.

Aspres pendents que ab feredat ne miro,
Relliscanta dressera,
Salveume 'l pas si concirós me giro
Mirant cap endarrera.

Quedeu mes alts que jo, singlers cendrosos,
Si os torn á veure enfora,
L' ergull de vostres caps mes alterosos
He trapitjat un hora.

Avall... ja emplena 'l fum de la taulera
Las salzeredas blancas,
Y l' aygua del molí salta ab brumera
Pe'ls grahons de las tancas.

Darrera 'ls caminals que giravoltan
Los turons desaparexen,
Y 'ls cantelluts penyals que 'ls enrevoltan
Sas ombras definexen.

Verdejant als costers ab l' argelaga
Confosa apar la vinya,
Y daurada pe'l sol que ja s' apaga
Planeja la campinya.

.....
Trist s' atura 'l meu pas: l' erma montanya,
Com mes de mi s' allunya,
Mes se m' emporta l' cor..... Aquí... es Espanya;
Allí dalt..... ¡ CATALUNYA !

(De D. Joseph Lluís Pons y Gallarza.)